

Fordítóipari együttműködési megállapodás

FORDÍTÁS

2020

MFTE–PROFORD–SZOFT

SZERZŐK

Balázs Márta – EDIMART Tolmács- és Fordítóiroda Kft.
Bán Miklós – espell fordítás és lokalizáció zrt.
Hajdú Csaba – M-Prospect Oktatási és Szolgáltató Kft.
Hajós Katalin – A Lex Expert Műszaki és Fordító Iroda Kft
Mendel Vera – InterContact® Budapest Kft.
Riesz Zoltán – Moravia IT Hungary Kft. (2013)
Snopek Márta – espell fordítás és lokalizáció zrt. (2013)
Urbán Miklós – Consell Translations CEE Kft. (2013)
Varga Katalin – Afford Kft. (2013), espell fordítás és lokalizáció zrt. (2020)
Varga Zsolt – espell fordítás és lokalizáció zrt. (2013)
dr. Wagner Veronika – espell fordítás és lokalizáció zrt. (2013)

SZERKESZTŐK

MFTE:

Bugár-Buday Orsolya (2013)
dr. Horváth Ildikó (2013)
Pálfi Zsolt (2013)
Schaffler György (2013)
dr. Lakatos-Báldy Zsuzsanna (2020)
dr. Kovács András (2020)
Grosser Tamás (2020)
Genát Andrea (2020)

Proford:

Bán Miklós (2013, 2020)
Mendel Vera (2013)
Varga Katalin (2013), (2020)

SZOFT:

dr. Beták Patrícia (2020)
dr. Wagner Veronika (2020)
Zsinka Julianna (2020)
Papp Zoltán (2020)

VÉLEMÉNYEZŐK

MFTE:

dr. Kovács András (2013)
Zameczné Lázár Tünde MBA (2013)

KÖSZÖNETNYILVÁNÍTÁS

Köszönettel tartozunk [a Finn Fordítóirodák Egyesületének \(Suomen käännoistomistojen liito – SKTOL\)](#) és személyesen Erik Miller elnöknek, valamint azoknak a kollégáknak az MFTE, a Proford és a SZOFT részéről, akik értékes gondolataikkal, észrevételeikkel hozzájárultak a megállapodás megszületéséhez.

Tartalom

SZERZŐK	2
KÖSZÖNETNYILVÁNÍTÁS.....	2
PREAMBULUM.....	4
1. Fogalommeghatározás.....	5
1.1. Fordítóiroda.....	5
1.2. Fordító (szakfordító).....	5
1.3. Lektor.....	5
1.4. Forrásnyelv	5
1.5. Célnyelv	5
1.6. Fordítás.....	5
1.7. Lektorálás	5
1.8. Célnyelvi ellenőrzés	5
1.9. Gépi minőség-ellenőrzés (QA).....	5
1.10. Gépi fordítás	5
1.11. Gépi fordítás utószerkesztése (post-editing).....	6
1.12. Fordítástámogató eszköz (CAT-eszköz)	6
1.13. A fordítás minősége.....	6
2. Együttműködési feltételek.....	7
2.1. Keretszerződés és egyedi megrendelések.....	7
2.2. Személyes teljesítés.....	8
2.3. Titoktartási és konkurenciatilalmi rendelkezések	8
2.4. Szakmai tapasztalat igazolása, referenciák	9
2.5. Próbafordítások.....	9
3. Minőség.....	9
3.1. Kölcsönös elvárások a Fordítóiroda és a Fordító, Lektor között	9
3.2. A Fordítóiroda és a Fordító, Lektor feladatai és felelőssége.....	9
3.3. A munkakiadás feltételei és részletei	10
3.4. Minőségi elvárások.....	10
3.5. Reklamációkezelés.....	11
4. Technikai háttér, erőforrások	12
4.1. CAT-eszközök.....	12
4.2. Gépi fordítási eszközök (MT) használata	12
4.3. A munka elvégzéséhez szükséges technológiai feltételek	13
4.4. Szerzői jogi kérdések	13
5. Díjazás	13
5.1. Kapacitás, napi vállalási mennyiségek.....	13
5.2. Elszámolás	14
5.3. Fizetési feltételek.....	15
5.4. Közbeszerzések, pályázatok	15

PREAMBULUM

A Magyar Fordítók és Tolmácsok Egyesülete (MFTE), a Professzionális Fordításslátók Egyesülete (Proford) és a Szabadúszó Fordítók, Tolmácsok Egyesülete (SZOFT) által közösen kidolgozott dokumentum célja, hogy megfogalmazza a Fordítóirodák és alvállalkozók (Fordítók és Lektorok) közötti etikus üzleti együttműködésről szóló alapelveket.

Az MFTE, a Proford és a SZOFT felismerte az igényt egy olyan, kölcsönös megegyezésen alapuló szakmai és üzleti szabályozás kialakítására, amely elősegíti a Fordítóiroda és a fordítói szakma képviselői közötti hatékony, előremutató és professzionális együttműködést, valamint hivatkozási alapot teremt az együttműködés feltételeire, a minőségbeli, technikai és egyéb erőforrásokra, illetve a díjazásra vonatkozó előírások megvalósítására a gyakorlatban.

Hasonlóan átfogó, a piac keresleti és kínálati oldalának értékeit és érdekeit figyelembe vevő, a két oldal megegyezésén alapuló szabályozás Magyarországon korábban soha nem készült. Jelen Megállapodás célja, hogy világos és betartható szabályokat biztosítson minden résztvevő számára.

Nem véletlen tehát, hogy a konszenzus hiánya az alapvető szakmai kérdésekben számos esetben okozott feszültséget a szereplők között. A jelen szabályozást a Fordítóirodák és alvállalkozók (szakképzettséggel, illetve szaktudással rendelkező Fordítók és Lektorok) közösen, egymást egyenrangú szakmai partnernek tekintve, egyetértésben dolgozták ki. Mindkét oldal elfogadja az itt lefektetett alapelveket, amelyek teljesítését a jövőben a felek kölcsönösen elvárhatják egymástól.

A dokumentum előírásait és ajánlásait elsősorban a fordítói szakma képviselőinek és a piac szereplőinek, vagyis a Fordítóirodáknak és a Fordító, Lektor szakembereknek szánjuk, ugyanakkor figyelmébe ajánljuk a fordítást és tolmácsolást oktató képzőintézményeknek és a keresleti oldalt képviselő végfelhasználóknak is.

A jelen dokumentum csak a fordítási és lektorálási tevékenységet szabályozza. A tolmácsolási tevékenység külön megállapodás tárgyát képezi.

1. Fogalom meghatározás

1.1. Fordítóiroda

Fordítási, tolmácsolási és azt kiegészítő szolgáltatásokat nyújtó szervezet.

1.2. Fordító (szakfordító)

A mindenkor hatályos jogszabályok által megkövetelt szakképzettséggel, illetve a szükséges szaktudással rendelkező, (szak)fordítást végző személy.

1.3. Lektor

Az 1.7. pontban meghatározott tevékenységet végző személy.

1.4. Forrásnyelv

A fordítás, illetve lektorálás alapjául szolgáló szöveg nyelve.

1.5. Célnyelv

Az a nyelv, amelyre a forrásnyelvi szöveget fordítani szükséges.

1.6. Fordítás

Fordításnak minősül minden olyan szolgáltatás, amelynek eredménye az elektronikus vagy papír adathordozón rögzített forrásnyelvi szöveg elektronikus vagy papír adathordozóra készített célnyelvi átültetése.

1.7. Lektorálás

Lektorálásnak minősül a Fordító által készített fordítás Lektor általi ellenőrzése az élő nyelv követelményeinek megfelelően. Ez magában foglalja a helyesírás, nyelvtan, nyelvhelyesség, stílus, továbbá a fordításban alkalmazott szakkifejezések ellenőrzését az adott szakma terminológiája alapján. A szöveg típusától és felhasználási céljától, valamint a megbízó igényeitől függően a nyelvi és szakmai lektorálást külön személy is végezheti. Az ellenőrzés a forrás- és a célszöveg teljes körű egybevetésével történik.

1.8. Célnyelvi ellenőrzés

A célnyelvi szöveg nyelvi és/vagy szakmai ellenőrzése a forrás- és a célszöveg teljes körű egybevetése nélkül.

1.9. Gépi minőség-ellenőrzés (QA)

A fordítás számítógépes alkalmazással történő ellenőrzése a szoftver által felismerhető hibák kiszűrésére.

1.10. Gépi fordítás

A gépi fordítás olyan automatikus fordítási eljárás, amelynek során a forrásnyelvi szöveg

fordítása a célnyelvre informatikai eszközökkel, számítógépes program segítségével történik.

1.11. Gépi fordítás utószerkesztése (post-editing)

A gépi fordítás eredményének utólagos szerkesztése és javítása

1.12. Fordítástámogató eszköz (CAT-eszköz)

A fordítástámogató eszköz lehetővé teszi, hogy a Fordítóiroda ügyfelenként és/vagy témakörönként fordítási memóriát és terminológiai adatbázist hozzon létre, valamint hogy a rendelkezésére bocsátott, referenciaként szolgáló dokumentumokat a fordítás során memóriaként használja. A fordítástámogató eszköz segítségével a Fordítóiroda több Fordító munkáját is képes online, valós időben összehangolni, ezáltal a teljes fordítási projektet az online felületen koordinálhatja.

1.12.1. Fordítási memória (TM)

A fordítástámogató eszköz segítségével épített fordítási memória szegmenspárokat tartalmaz. A fordítás/lektorálás során a szoftver figyelmezteti a felhasználót, ha a forrásnyelvi szöveg és a használatban lévő fordítási memória bármilyen egyezést mutat, ennek köszönhetően a Fordítóiroda biztosítani tudja az ismétlődő szövegrészek következetes fordítását.

1.12.2. Terminológiai adatbázis (TB)

A fordítástámogató eszköz segítségével épített terminológiai adatbázis intelligens szótárként működik. A terminológiai adatbázisban nemcsak szópárokat, hanem az adott kifejezés használatával kapcsolatos információkat – mint pl. definíció, szövegkörnyezettől függő használat, tiltott terminus stb. – is rögzíteni lehet. A fordítástámogató eszköz figyelmezteti a felhasználót, ha a forrásnyelvi szöveg és a használatban lévő terminológiai adatbázis között egyezést észlel.

1.12.3. Szöveg-párhuzamosítás (alignment)

Amennyiben az ügyfél a Fordítóiroda rendelkezésére bocsát korábbi fordításokat a megfelelő forrásnyelvi dokumentumokkal együtt, a Fordítóiroda ezeket a fordítástámogató eszköz segítségével párhuzamosítani tudja, a későbbiekben pedig fordítási memóriaként tudja használni.

1.12.4. Ismétlődés

Ismétlődés alatt minden esetben mondatok (szegmensek) közötti statisztikai egyezést értünk. Nem minősül tehát önmagában ismétlődésnek a szövegen belül többször előforduló szó.

1.13. A fordítás minősége

1.13.1. Lektorált fordítás (T+E)

A lektorált fordítás mind helyesírási, mind nyelvi, nyelvtani és stilisztikai szempontból helyes, tartalmilag megfelel a forrásnyelvi szövegnek. A lektorált minőségű fordításon is lehet további változtatásokat végezni, azonban ennek célja már nem a hibák javítása, hanem a szöveg egyéni szempontok alapján történő módosítása.

1.13.2. Lektorálható fordítás (T-only)

A fordításban nem lehetnek tartalmi és nyelvi hibák, félreértelmezések, kihagyások. A lektorálható fordításon a Lektornak mondat szintű változtatásokat végeznie nem szükséges, a

szöveg kisebb, elsősorban szószintű módosításokkal tökéletesíthető.

1.13.3. Nem megfelelő minőségű fordítás

Nem megfelelő minőségű a fordítás, ha az csak nyelvi és tartalmi hibák javításával, mondat szintű változtatások révén tehető elfogadhatóvá. Nem megfelelő a fordítás minősége abban az esetben sem, ha a Fordító, Lektor vagy Fordítóiroda nem használta helyesen az ügyfél által rendelkezésére bocsátott terminológiát, segédanyagokat, nem tartotta be a fordítási útmutatóban foglaltakat.

2. Együttműködési feltételek

2.1. Keretszerződés és egyedi megrendelések

A Fordítóiroda és a Fordító, Lektor szakemberek jogviszonyára vonatkozó általános rendelkezéseket ajánlott a jogviszony kezdetén vállalkozási típusú keretszerződésben rögzíteni. A jogviszony minden tekintetben a kölcsönös együttműködés és a jóhiszemű joggyakorlás általános elveire épül. Ezek a szempontok a Fordítóiroda és a Fordító, Lektor szakemberek üzleti érdekeinek kapcsolódása és az együttműködés jellemzően sokéves időtartama miatt a polgári jogi jogviszonyokban egyébként szokásos mértéknél is nagyobb hangsúlyt kapnak. A tervezhetőség érdekében célszerű, hogy ennek keretében a Fordítóiroda és a Fordító, Lektor előre megállapodjanak egy rögzített normál árban nyelvirányonként, valamint rögzítsék az ettől való eltérés eseteit (pl. sürgősség, speciális szakszöveg, nehezen olvasható szöveg, jelentős előkészítést vagy utómunkát igénylő, CAT-eszközökkel közvetlenül nem feldolgozható szöveg felára stb.) és a normál napi mennyiség mértékét.

Az egyedi megrendelés teljesítésének megkezdése előtt célszerű minden projektről írásos megrendelést küldeni a Fordító, Lektor szakembernek, amely a keretszerződésre építve tartalmazza a konkrét megrendelés egyedi feltételeit, és amely majd a számlázás alapjául szolgál. A szóbeli megrendelés joghatásait tekintve az írásbelivel egyenértékű, de a bizonyíthatóság érdekében ajánlott a megrendelés tartalmát írásban rögzíteni.

A számlázás üteme a felek megállapodásától függ (pl. havi összesítés) – figyelemmel a jogszabályi előírásokra. Ha a Fordító, Lektor visszaigazolta a munka elvállalását és az írásos megrendelés átvételét, onnantól kezdve a munka az adott feltételek szerint megrendeltnek tekintendő, és az ismertetett feltételek (pontos határidő, teljesítés formátuma, ütemezése, felhasználandó segédanyagok, kötelező minőség-ellenőrzési lépések, szoftverhasználatból eredő fájlok küldése a megrendelő részére stb.) a továbbiakban nem vitathatók. Ha ezt követően bármely oldalon változás állna be a feltételekben (szállítási határidő, fordítandó mennyiség stb.), az a megállapodás anyagi feltételeire is hatással lehet, és – adott esetben – új írásos megrendelést kell kiállítani. Ha a Fordító, Lektor oldalán beálló változás (pl. szállítási késedelem) miatt a Fordítóiroda oldalán érdekmúlás következik be, a Fordítóiroda jogosult az adott megrendeléstől elállni.

Az írásos megrendelésnek tartalmaznia kell az alábbiakat:

- a megrendelés dátuma,
- a leadási határidő, részleadások,
- a feladat ismertetése (nyelvirány, feladattípus, téma stb.),
- a díjazás (elszámolás alapegysége, súlyozás, ár),
- a leadás módja (formátum, fájl típus, fájl név),
- formai és technikai instrukciók és ügyfélspecifikus nyelvi elvárások,

- a fordítandó, lektorálandó fájl(ok) csatoltan vagy hiperhivatkozás útján elérhető formában,
- a segédanyagok, TM, TB csatoltan vagy hiperhivatkozás útján elérhető formában,

A Fordítóirodának ajánlott tájékoztatni a Fordítót a teljes projekt munkafázisairól és a Fordító abban betöltött szerepéről.

2.2. Személyes teljesítés

A szerződés ettől eltérő megállapodás hiányában a Fordító, Lektor személyes teljesítésére vonatkozik. Az elvállalt munka továbbadása a Fordítóiroda tudta és beleegyezése nélkül – az eredmény minőségétől függetlenül – szerződésszegésnek minősül és az ennek megfelelő jogkövetkezményeket vonja maga után.

2.3. Titoktartási és konkurenciatilalmi rendelkezések

Az írásbeli keretszerződés jellemzően tartalmaz rendelkezéseket a Fordító, Lektor titoktartási kötelezettségére és a konkurenciatilalomra vonatkozóan.

2.3.1. Titoktartás

A titoktartás elvárható szintjének meghatározásakor figyelembe kell venni, hogy közvetített szolgáltatóként a Fordító, Lektor szakember korlátozott információkkal rendelkezik a Fordítóirodának és a Fordítóiroda ügyfeleinek üzleti érdekeiről, kockázatáról. Ezért a Fordítónak, Lektornak ezen a téren is az adott helyzetben általában elvárható gondosságot kell tanúsítania a szerződés teljesítése során, annak tudatában, hogy a fordítói tevékenység titokvédelmi szempontból többszörös kockázatot hordoz (a Fordítóiroda ügyfelének a fordítandó dokumentumokból kiderülő bizalmas információi, a Fordítóiroda és az ügyfele közötti üzleti kapcsolat ténye, a Fordítóiroda munkafolyamatai, erőforrásai stb.). A titoktartás körében a fordítási szolgáltatásokat megrendelő ügyfelek általános követelményei alapján indokolt elvárás lehet, hogy a Fordító, Lektor a teljesítést követően minden, a megbízáshoz kapcsolódó anyagot töröljön a számítógépéről. Ezenkívül indokolt lehet a fordítandó tartalmak online gépi fordítóeszközbe való teljes vagy részleges bemásolásának tilalma is, tekintettel arra, hogy az online gépi fordítóeszköz üzemeltetője – adott esetben – az ilyen tartalmak felett tulajdonjogot szerezhet. A Fordító, Lektor magánjellegű, illetve online médiában közzétett megnyilvánulásai során is köteles ügyelni arra, hogy ne adjon ki olyan információkat, amelyek alapján beazonosítható a Fordítóiroda, annak ügyfele, illetve a megrendelés tárgya.

2.3.2. Adatvédelem

A fordítási folyamat minden szereplője köteles megfelelni a mindenkor hatályos hazai és európai uniós adatvédelmi jogszabályoknak.

2.3.3. Konkurenciatilalom

A konkurenciatilalom körében a Fordítóiroda azon ügyfelekkel fennálló üzleti kapcsolatait illeti meg a védelem, amelyekkel a Fordító, Lektor korábban nem állt közvetlen fordítói, lektori munkakapcsolatban. A védelem érvényesíthetőségéhez szükséges, hogy a Fordító, Lektor számára ismert legyen a Fordítóiroda ügyfelének a kiléte. Minimális elvárásként előírható, hogy a Fordító, Lektor a Fordítóiroda tudta és beleegyezése nélkül ne vállaljon közvetlen megbízást ilyen ügyféltől, illetve, hogy semmilyen körülmények között ne keresse meg az

adott ügyfelet azonos tevékenységre vonatkozó üzleti ajánlattal. A Fordító, Lektor konkrét megbízás kapcsán is csak a Fordítóiroda közreműködésével kereshet közvetlen kapcsolatot a fordítás megrendelőjével.

A konkurenciatilalom időtartama megállapodás tárgyát képezi, általában az utolsó megrendeléstől számított 2 éves időtartamra korlátozódik.

2.4. Szakmai tapasztalat igazolása, referenciák

A Fordítóiroda jogosult minden olyan adatigénylésre a Fordító, Lektor szakmai tapasztalatára és projekt történetére vonatkozóan, amelyet szükségesnek tart az illető Fordító, Lektor kompetenciájának, tapasztalatának, szolgáltatási színvonalának felmérése és ellenőrzése céljából, és amely a titoktartást nem sérti. A kért adatokat (képesítést igazoló okirat, önéletrajz, referencialista stb.) kizárólag erre a célra használhatja fel, és nem használhatja olyan megbízások megszerzésére, amelyeknek teljesítésébe később a Fordítót, Lektort nem kívánja bevonni, illetve amelyekről a Fordítónak, Lektornak nincsen tudomása. Amennyiben ügyfele részére kíván ilyen dokumentumot elküldeni, ehhez minden esetben külön engedélyt kell kérnie a Fordítótól, Lektortól, a várható üzleti lehetőség ismertetésével.

A Fordítóiroda előzetes írásbeli engedélye nélkül a Fordító, Lektor nem tüntetheti fel a referencialistáján a Fordítóiroda számára végzett munkát úgy, hogy abból nyilvánvalóvá válik az adott Fordítóiroda és az ügyfele közötti üzleti kapcsolat. A Fordítóirodának végzett munka referenciaként való feltüntetéséhez is hozzájárulást kell kérni a Fordítóirodától; a hozzájárulás megadása csak alapos indokkal tagadható meg. Ha a Fordítóiroda referenciát ad, ehhez – kérésre – olyan személy elérhetőségét is megadhatja, akinél további információ kérhető az adott Fordító munkájáról.

A Fordítóirodák törekednek arra, hogy a referenciakérés és -adás kultúrája a magyar piacon is bevett gyakorlattá váljon, és a tényszerű, konkrét információk átadásával ilyen módon is támogassák a minőségi munkát szolgáltató Fordító, Lektor szakembereket.

2.5. Próba fordítások

A Fordítóiroda kérhet próba fordítást, amely lehet díjmentes vagy fizetett, a Felek megállapodása szerint. Ha a próba fordítás díjmentes, a Fordítóiroda nem értékesítheti a kapott fordítást. A Fordítóiroda köteles visszajelzést készíteni a próba fordításról.

3. Minőség

3.1. Kölcsönös elvárások a Fordítóiroda és a Fordító, Lektor között

A Fordítóiroda és a Fordító, Lektor közös érdeke az olyan minőségi munka előállítása, amely mind az általános nyelvi és fordítástechnikai szempontoknak, mind a végfelhasználó (ügyfél) előre egyeztetett egyedi elvárásainak megfelel. A Fordítóiroda felelőssége, hogy reális teljesítési határidőben állapodjon meg az ügyfelével. A Fordítóiroda felelőssége továbbá az is, hogy amennyiben a fordítás nagy terjedelme és/vagy a határidő rövidege miatt több Fordítót és/vagy Lektort kell bevonni a projektbe, ennek esetleges minőségi kihatásairól tájékoztassa az ügyfelét.

3.2. A Fordítóiroda és a Fordító, Lektor feladatai és felelőssége

A 3.1. pontban meghatározott cél elérése érdekében a Fordítóiroda a munkakiadással egyidejűleg minden olyan rendelkezésre álló információt (a fordítás célja, célközönség, egyedi szóhasználat, stilisztikai útmutatók, ügyfélspecifikus terminológia, helyi konvenciók, formázási elvárások, referenciák, előzmények stb.) eljuttat a Fordítóhoz, Lektorhoz, amely a munka elvégzéséhez szükséges lehet. Emellett – lehetőségeihez mérten – minden olyan segítséget, konzultációs lehetőséget, technikai háttértámogatást biztosít, amely segíti a Fordítót, Lektort a megrendelt munka lehető legmagasabb színvonalú elvégzésében.

A Fordító, Lektor feladata a munka elkészítése a fenti elvárásoknak megfelelően. A Fordítóval, Lektorral szemben támasztott követelmények bővebb ismertetése a 3.4. pontban (Minőségi elvárások) található.

Abban az esetben, ha a Fordítóiroda fordítástámogató eszközzel kéri a fordítás elkészítését, és előfordított szöveget, valamint TM-eket és TB-eket adott át a Fordítónak, a Fordító nem felelős azokért a hibákért, amelyek az átadott TM-ek és TB-k hibás voltára vezethetők vissza. Köteles azonban jelezni a Fordítóirodának, ha úgy látja, hogy az átadott fordítási memóriák és terminológiai adatbázisok hibásak.

A Fordítóiroda az egyéb feltételek teljesülése mellett online projekt esetén is csak akkor lép tovább a következő munkafázisra, ha a Fordító/Lektor a követelményeknek megfelelően leadta az anyagot.

A Fordítóiroda törekszik arra, hogy a Fordítónak visszaküldje a lektorált fordítást, és amennyiben a munkafolyamat azt lehetővé teszi, biztosítsa a Fordító számára a véleményezés lehetőségét.

3.3. A munkakiadás feltételei és részletei

A Fordítóiroda az írásbeli megrendelést (purchase order, PO) e-mailben, esetleg kivételesen papír alapon postai úton/futárral küldi el a Fordító részére a fordítandó, lektorálandó munkával együtt. Az írásbeli megrendelés tartalmi elemeit a 2.1. pont tartalmazza.

A Fordító, Lektor a megrendelés kézhezvételét követően az abban foglaltak megismerését és elfogadását írásban visszaigazolja. Ezt követően a megrendelés minden eleme elfogadottnak minősül.

Ha bármely felsorolt elvárás teljesítése akadályba ütközik, vagy ellentmond a szakma általános szabályainak (pl. helyesírási megfontolások), a Fordító, Lektor felelőssége, hogy erre még a megrendelés visszaigazolása előtt írásban felhívja a Fordítóiroda figyelmét. Amennyiben a Fordítóiroda – akár a végfelhasználó (ügyfél) kérésére, akár saját döntése alapján – ragaszkodik a Fordító, Lektor által írásban megkérdőjelezett elvárás betartásához, az abból fakadó minőségi kifogásokért a Fordítót, Lektort semmilyen felelősség nem terheli. A Fordító, Lektor dönthet úgy, hogy a megkérdőjelezett elvárás miatt nem vállalja el a munkát – ezt szintén írásban kell jeleznie a Fordítóiroda felé. A munka elvállalása és a megrendelés visszaigazolása esetén azonban a munkát a visszaigazolt megrendelésben megfogalmazott elvárásoknak megfelelően, a megadott határidőre el kell végeznie.

A munka megkezdése után az ügyfél által támasztott specifikus elvárások teljesítéséről a Fordítóiroda és a Fordító, Lektor egyeztet, figyelembe véve a kiindulási elvárások szerint készülő munka terjedelmét és a még rendelkezésre álló időt.

3.4. Minőségi elvárások

3.4.1. Fordítás:

A Fordítónak törekednie kell arra, hogy a forrásnyelvi szöveget oly módon ültesse át a célnyelvre, hogy a fordítás megfeleljen a célnyelv szabályainak és a megrendelés során kapott utasításoknak. A fordítás során a Fordítónak ügyelnie kell a szakterület, illetve az ügyfél terminológiájának betartására és következetes alkalmazására, továbbá a nyelvhelyességre, a helyesírásra, a központosításra és a tipográfiai szabályokra, a szóhasználat egységességére, a címek és számok pontos átültetésére, a stiláris helyességre, a formázásra, valamint szem előtt kell tartania a célcsoportot, a helyi sajátosságokat és a fordítás célját. A fordítást követően a Fordítónak a fent megadott szempontok alapján ellenőriznie kell saját munkáját. Ha az adott fordítási munka szerkesztési, másolási vagy egyéb többletmunkát követel a Fordítótól, ezt az ár meghatározásánál figyelembe kell venni.

3.4.2. Lektorálás:

A lektorálást a Fordítótól eltérő személynek kell végeznie. A lektorálás a forrás- és célnyelvi szöveg összehasonlítását jelenti, figyelembe véve az előírt terminológia használatát, a terminológiai egységességet, a teljességet, a helyesírást és a nyelvi stílust, valamint azt, hogy a fordítás alkalmas-e a megadott célra való felhasználásra.

3.4.3. Célnyelvi ellenőrzés:

A célnyelvi ellenőrzést végző nyelvi szakember feladata annak megállapítása, hogy a fordítás alkalmas-e a megadott célra való felhasználásra, valamint a fordítás szakmai, stiláris, nyelvtani és terminológiai szempontból megfelel-e a követelményeknek. Ebben a lektorálási formában a célnyelvi ellenőrzést végző nyelvi szakember nem felelős az esetleges kihagyásokért.

A minőségi követelmények meghatározásánál az ISO 17100 szabvány az irányadó.

3.5. Reklamációkezelés

A végfelhasználótól (a Fordítóiroda ügyfelétől) érkező minőségi kifogást minden esetben először a Fordítóirodának kell megvizsgálnia. E vizsgálatnak ki kell terjednie a következők megállapítására:

- a kifogásolt hiba típusa (nyelvtani, stiláris, tartalmi, formázási, az ügyfélspecifikus elvárások nem megfelelő teljesítése),
- a kifogásolt hiba súlyossága (preferenciális, közepes, súlyos),
- a tényleges hibák száma,
- a felelősség megoszlása a Fordító és a Lektor között,
- az utolsó ellenőrzést végző személy feladatköre és felelőssége.

A Fordítóiroda a belső minőségbiztosítási szakemberei által nem ismert nyelvek esetén a fentiek vizsgálatába bevonhatja a Fordítót, a Lektort és/vagy független nyelvi szakértőt is. A Fordítóiroda eljuttatja a Fordítóhoz, Lektorhoz az első vizsgálat során kiértékelt minőségi kifogás részleteit, és visszajelzést, véleményt kér a jelzett kifogásokkal kapcsolatban. A Fordító, Lektor szakmailag megalapozott véleményt formál a minőségi kifogásról, és ezt írásban eljuttatja a Fordítóirodához. A Fordítóiroda ennek alapján dönt a további lépésekről (szakmai indoklás küldése a megrendelőnek, javítás, árkedvezmény stb.).

A bizonyított hibák javítását a Fordító, Lektor köteles térítésmentesen elvégezni, amennyiben azok egyértelműen az ő felelősségi körébe tartoznak.

Amennyiben a közepes vagy súlyos minőségi kifogás bizonyíthatóan a Fordító, Lektor hibájából ered, és emiatt a Fordítóirodát anyagi kár éri, a Fordítóiroda a kár egy részét vagy

egészét tovább háríthatja a Fordító, Lektor felé. Vitatott esetben ennek indokoltságát mindkét fél számára méltányos módon, független harmadik fél – azonos nyelvpárban és szakterületen dolgozó Fordító, Lektor – közreműködésével kell megállapítani.

4. Technikai háttér, erőforrások

A Fordítóiroda jogosult megválasztani azt a formátumot, amelyben a Fordítónak átadja a forrásnyelvi anyagot, valamint azt a formátumot, amelyben a Fordítótól, Lektortól visszavárja a célnyelvi szöveget. A Fordítónak, Lektornak kell mérlegelnie, hogy a Fordítóiroda által meghatározott formátummal tud-e dolgozni, és hogy a lefordított szöveget tudja-e biztosítani a kért formátumban. Bármilyen, formátummal kapcsolatos probléma esetén a Fordítónak, Lektornak értesítenie kell a Fordítóirodát, hogy közös megoldást találjanak.

4.1. CAT-eszközök

A Fordítóiroda előírhatja:

- CAT-eszköz használatát a fordítás elkészítéséhez,
- a fordítás adott CAT-eszköznek megfelelő formátumban történő leadását,
- a CAT-eszközbe integrált fordítási memória/memóriák, terminológia és egyéb információ- és erőforrások használatát,
- minőségbiztosítási eszközök használatát.

A Fordítónak, Lektornak értesítenie kell a Fordítóirodát, ha ezen követelmények valamelyikének nem tud eleget tenni.

A Fordítónak, Lektornak biztosítania kell a visszaküldendő anyag formátumának megfelelőségét, a fordítási memóriával és a terminológiával való konzisztenciáját, valamint az egyéb információ- és erőforrásoknak való megfelelést.

Amennyiben a Fordítóiroda és a Fordító, Lektor közötti megállapodás súlyozott szószám/leütés alapú elszámolást ír elő, a megállapodásban rögzíteni szükséges, mely fél eszköze által mért adatokon alapuljon az elszámolás.

Ha a Fordító, Lektor a fordítás során technikai problémát észlel (pl. hibás szegmentálás, hibás karakterek, hiányos szöveg stb.), akkor erről értesíti a Fordítóirodát a teendők egyeztetése céljából.

4.2. Gépi fordítási eszközök (MT) használata

A Fordító kötelezettséget vállal arra, hogy a Fordítóirodától kapott projektek során nem vesz igénybe ingyenesen hozzáférhető gépi fordítási szolgáltatást (pl. Google, Bing, Amazon stb.). A Fordító tudomásul veszi, hogy a Fordítóiroda által rendelkezésére bocsátott dokumentumok ingyenesen hozzáférhető gépi fordítással történő feldolgozása sérti az adatkezelésre és a titoktartási kötelezettségre vonatkozó alapelveket.

A fizetett gépi fordítási szolgáltatás alkalmazhatósága a Fordítóiroda és a Fordító közötti megállapodás függvénye. Ennek hiányában a Fordító saját belátása szerint alkalmazhatja a gépi fordítást munkája hatékonyabbá tétele érdekében. Amennyiben a Fordító saját, nem a Fordítóirodától kapott gépi fordítási szolgáltatást alkalmaz, a Fordító felelőssége meggyőződni az adatvédelmi feltételeknek való megfelelésről. Továbbá a Fordító felelőssége a Fordítóirodával egyeztetett minőségű fordítás létrehozása, függetlenül az általa alkalmazott hatékonyságnövelő eszközök típusától.

4.3. A munka elvégzéséhez szükséges technológiai feltételek

A Fordítóiroda és a Fordító, Lektor közötti megállapodásnak ki kell térnie a fordítás elvégzéséhez szükséges számítógépes környezet biztosítására.

Amennyiben a Fordítónak, Lektornak nem áll rendelkezésére az elvárt vagy megfelelő CAT-eszköz, akkor azt vagy az ahhoz való hozzáférést a Fordítóiroda biztosíthatja. Amennyiben a Fordítónak, Lektornak nem állnak rendelkezésére a megfelelő eszközök, úgy erről a Fordítóirodát haladéktalanul tájékoztatja.

Amennyiben a Fordítóiroda a Fordító, Lektor számára ismeretlen eszköz használatát várja el, a Fordítóiroda biztosíthat megfelelő tréninganyagot, vagy szervezhet oktatást az adott eszköz használatának megismertetése céljából.

A Fordító, Lektor gondoskodik arról, hogy a fordításról megfelelő módon és legalább napi rendszerességgel biztonsági mentés készüljön, és az szükség esetén felhasználható legyen az elvesztett munka pótlására.

A fordított anyagokat rendszerint titoktartási kötelezettség védi, amelyre a Fordítóiroda és a Fordító, Lektor közötti megállapodás általában kitér. A Fordítónak, Lektornak megfelelő védelmi eszközök és szoftverek alkalmazásával biztosítani kell a saját számítógépén tárolt bizalmas adatok védelmét.

A Fordítóirodának és a Fordítónak, Lektornak biztosítani kell, hogy a számítógépe és kommunikációs eszközei elvárható szinten védve legyenek a számítógépes vírusokkal és egyéb károsítókkal szemben. Amennyiben a Fordítóiroda mozgólícenccel rendelkezik, a Fordítónak, Lektornak a CAT-eszközökhöz, a saját oldalán biztosítani kell a zavartalan működéshez szükséges kommunikációs és hardverhátteret, valamint frissítéseket is.

Amennyiben a Fordító, Lektor a munkája során hibát észlel a használt eszközök működésében vagy elérésében, erről haladéktalanul tájékoztatja a Fordítóirodát. A Fordítóiroda ilyen esetben haladéktalanul elhárítja a felmerült problémát, ennek megtörténtéről – a munka folyamatosságának, folytathatóságának érdekében – a Fordítót, Lektort haladéktalanul értesíti. Az ebből fakadó késés nem róható fel a Fordítónak.

4.4. Szerzői jogi kérdések

A Fordító, Lektor munkája (pl. irodalom, tudományos cikkek stb. fordítása) során esetleg keletkező szerzői jog a hatályos jogszabályokkal összhangban kezelendő. Külön figyelmet kell fordítani arra a tényre, hogy az így keletkező szerzői jog a Fordítóirodára/az ügyfélre csak a megbízási díj kiegyenlítése esetén száll át.

5. Díjazás

5.1. Kapacitás, napi vállalási mennyiségek

Szakmai tapasztalatok alapján egy 8 órás munkanapra vetítve a Fordítóktól CAT-eszköz használata nélkül (pl. nem szerkeszthető PDF-ek esetén) 1500–2000, CAT-eszköz használata esetén 2000–3000, a Lektoroktól 4000–6000 súlyozott forrásnyelvi szó mennyiségű munka elvégzése várható el, az adott nyelvi szakember szakterületéhez tartozó, átlagos nehézségű szöveg esetén. Természetesen vannak egyéni különbségek, de ezek figyelembevételével mellett is a fenti mennyiségekből kiindulva határozható meg a munka elvégzéséhez általánosságban

szükséges idő.

Szakmai alapelvárás, hogy a Fordító, Lektor igyekezzen minél pontosabb tájékoztatást adni arról, hogy általánosságban, illetve egy konkrét munka esetén egyéb megbízásai figyelembevételével mellett milyen mennyiségű fordítási vagy lektorálási munkát tud felelősségteljesen elvállalni.

A Fordítóiroda nem követelheti a Fordítótól olyan volumenű teljesítést, amely a megrendelés valamennyi körülményét tekintve irreális, és a Fordító, Lektor sem vállalhatja el teljesíthetetlen mennyiségű munkát.

5.2. Elszámolás

A Fordító, Lektor és a Fordítóiroda az elszámolás alapját (forrásnyelv vagy célnyelv alapján, szó/súlyozott szó/leütés/karakter/óra stb.) még a munka elvállalása előtt egyértelműen rögzíti. Mivel a Fordítóiroda az ügyféllel való egyeztetés során rögzített költségvetés alapján kalkulál, indokolt, hogy a Fordító, Lektor felé is ennek megfelelően határozza meg az elszámolási egységet.

A Fordítók, Lektorok külön megállapodás alapján vagy a keretszerződésben foglaltaknak megfelelően minimumdíjat számolhatnak fel a kisterjedelmű anyagok vonatkozásában; a Fordítóirodának erre vonatkozó általános kötelezettsége nincs.

Fordítástámogató eszköz alkalmazása esetén a Fordítóiroda jogosult az ügyfél felé érvényesített ún. súlyozott kedvezményeket a Fordítónál, Lektornál is alkalmazni. Ez minden esetben az ármegállapodás része, és a Fordítóiroda a megrendelésben köteles részletesen rögzíteni az alkalmazott súlyozást. A fordítási memóriában található előzményekből vagy segédanyagokból rendelkezésre álló 100 vagy 101%-osan egyező találatok után akkor nem jár ellenszolgáltatás, ha a Fordító, Lektor az anyagot megfelelően előkészítve kapja meg, azaz az ellenőrzést/módosítást nem igénylő részek egyértelműen jelölve vannak (például a CAT-eszközben nem szerkeszthető szegmensek formájában) és a zárolt szegmenseket nem kell ellenőrizni. Viszont a memóriából származó részekre figyelmet kell fordítani a már kialakított terminológia követése miatt. Amennyiben a memóriából származó 100 vagy 101%-os találatok ellenőrzése is a feladat része, az ilyen részek súlyozása az adott munka jellegzetességei szerint, az igényelt beavatkozás arányában határozandó meg (a nemzetközi fordítási piacon ezt a kategóriát általában 5–25% között súlyozzák). A részleges találatok súlyozásánál is a nemzetközi fordítási piacon kialakult kereteket és – indokolt esetben – az adott feladat jellegzetességeit, szakmai nehézségi fokát kell figyelembe venni.

A normál árat eseti megállapodás keretében lehet felfelé módosítani, például sürgősség (a fent ismertetett napi vállalási mennyiségek alapján), szerkesztési díj alkalmazása, háttéranyagok tanulmányozása vagy kiemelten nehéz szakszöveg esetén, illetve hétvégi, éjszakai munkavégzés miatt. Lefelé történő ármódosítást (árkedvezményt) indokolhat (a projekt teljes volumene alapján meghatározott) mennyiségi kedvezmény vagy az ún. „bevezető ár” alkalmazása. A bevezető árként nevesített alacsonyabb díjazás célja lehet a pályakezdő Fordítók szakmai gyakorlathoz jutásának megkönnyítése, de alkalmazható új Fordító bevonásakor vagy új szakterület/nyelvpár felvételekor is a tesztidőszak során. A bevezető ár alkalmazása esetén a Fordítóiroda az árkedvezményért cserébe köteles ellenszolgáltatást (pl. lektori/szuperlektori visszajelzés, tréning stb.) nyújtani az érintett Fordító részére. A Fordítóirodával szemben elvárás, hogy tájékoztassa a Fordítót a bevezető ár alkalmazásának részleteiről: mennyi ideig, illetve milyen mennyiségig alkalmazza a Fordítóiroda a bevezető árat, milyen teljesítés, illetve lektori visszajelzés szükséges ahhoz,

hogy a Fordító normál árért dolgozhasson.

5.3. Fizetési feltételek

A Fordítóiroda elküldi a Fordítónak, Lektornak a projektért járó díjazást tartalmazó írásos megrendelést. A projektért járó díjazást érdemes a forrásnyelv alapján meghatározni, mivel így a teljes fordítói/lektori díj a munka megkezdése előtt megismerhető és rögzíthető. Az elszámolás egységét és egységárát pontosan meg kell jelölni a megrendelésben (forrásnyelvi/célnyelvi szó, leütés, karakter, óra stb.).

A fordítói díj kifizetése minden esetben a megrendelés alapján kiállított számla ellenében történik. A Fordító, Lektor felel azért, hogy számláit jogszerűen kiállítsa és a Fordítóiroda által kért határidőig beküldje. Mind a Fordítóiroda, mind pedig a Fordító, Lektor köteles a cégét vagy egyéni vállalkozását a hatályos könyvelési és adójogszabályoknak megfelelően működtetni.

A Fordítóiroda az általa kezelt számlák nagy mennyiségét figyelembe véve megállapodik a Fordítóval, Lektorral a számlázás gyakoriságáról és a számlák ellenőrzésének módjáról. A fizetési határidő a felek közötti szerződés lényeges eleme, ezért erről is előzetesen meg kell állapodni. A felek a jogszabályok által megengedett keretek között szabadon határozzák meg a fizetési határidőt, és a Fordítóiroda köteles a megállapodás szerinti határidőt pontosan betartani, függetlenül attól, hogy az ő ügyfelének pénzügyi teljesítése az adott határidőig megtörtént-e.

A megrendelésben rögzített teljes munkadíj a határidőre leszállított, a Fordítóiroda által elvárt minőségű munkákra fizethető ki. Késedelmes szállítás és/vagy bizonyított minőségi probléma esetén a Fordítóiroda jogosult a fordítói díj arányos csökkentésére. Késedelmes szállítás esetén a csökkentés mértékének meghatározásakor figyelembe kell venni a késésre vonatkozó előzetes értesítést vagy annak hiányát, az esetleges korábbi késedelmes leadásokat, illetve az okozott kár mértékét (belső átszervezési igény, fenntartott kapacitások kiesése, rövidebb lektorálási időszak, súlyosabb esetben határidő-módosítás kérése az ügyféltől és ennek esetleges anyagi, erkölcsi és presztízsbeli következményei). Minőségi probléma miatti díjcsökkentés esetén pontosan, példákkal alátámasztva kell indokolni a szakmai kifogásokat, lehetőséget adva a Fordító/Lektor számára a válaszadásra és az általa alkalmazott megoldások megvédésére. A díjcsökkentésről való döntésnél az ügyfél esetleges (a minőségre vagy a határidőre vonatkozó) kifogásait és az adott projekten túlmutató (pl. az adott ügyféllel kötött szerződést veszélyeztető) következményeket is mérlegelni kell, azonban azt is figyelembe kell venni, hogy a Fordító/Lektor csak az egyik tagja a fordításon dolgozó szakembergárdának, ezért felelőssége az eset összes körülményét figyelembe véve határozandó meg.

5.4. Közbeszerzések, pályázatok

A Fordítóiroda és a Fordító, Lektor kölcsönösen megállapodnak abban, hogy a tisztességes piaci magatartás elvét követve indulnak a közbeszerzési eljárásokon. A Fordítóiroda és a Fordító, Lektor továbbá a következők betartásáról állapodik meg.

5.4.1. A Fordítóiroda részéről

A Fordítóiroda vállalja, hogy a Fordító, Lektor önéletrajzát, diplomáját, képesítését, valamint az egyéb megkövetelt okiratokat csak a Fordító, Lektor eseti jóváhagyásával adja be az adott pályázatra. A Fordítóiroda vállalja, hogy a pályázatokra valós referenciát ad be. A Fordítóiroda

a kiíró felé jelzi, ha a kiírás ellentmondást tartalmaz, vagy többféleképpen is értelmezhető, illetve, ha szakmailag teljesíthetetlen követelményeket ír elő. Ez utóbbi alátámasztására szakmai szervezet (MFTE, Proford és SZOFT) ajánlását is kérheti. A tisztességes piaci magatartás jegyében ajánlatos, hogy a Fordítóiroda és a Fordító, Lektor a pályázatban való részvételre történő felkéréskor megállapodjon a nyertes pályázat esetén fizetendő fordítói, illetve lektori díjról. A Fordítóiroda vállalja, hogy a pályázatában szerepeltetett Fordító, Lektort külön kérés nélkül a döntés kézhezvételétől számított 2 héten belül tájékoztatja az eljárás eredményéről. Kirívóan alacsony áron elnyert közbeszerzés esetén a Fordítóiroda betekintést kér a pályázatok nyilvános részeibe, feltárja és nyilvánosságra hozza a kirívóan alacsony ár körülményeit.

A szakmai szervezetek (MFTE, Proford és SZOFT) a szakma védelmében rendszeres szakmai javaslattevőként élnek a kiírók felé, segítik őket a pályázati kiírás elkészítésében.

Az ajánlattevő Fordítóiroda a Fordítótól, Lektortól kizárólagosságot kérhet, egyúttal kötelezettséget vállal arra, hogy a pályázat elnyerése esetén a pályázatban közreműködőként feltüntetett Fordítókat, Lektorokat keresi meg elsőként a nekik megfelelő szakterületen és nyelvpárban érkező munkákkal.

5.4.2. A Fordító, Lektor részéről

A Fordító, Lektor valós információkat tartalmazó önéletrajzot, diplomát, képesítést, egyéb megkövetelt okiratokat és képesítésekről szóló igazolást ad át az ajánlattevő Fordítóirodának. A Fordító, Lektor vállalja, hogy a pályázat elnyerése esetén a nyertes ajánlattevő Fordítóiroda rendelkezésére áll a pályázáskor megállapodott díjazás szerint. A Fordító, Lektor az okiratai beadásakor tisztázza a Fordítóirodával az adott pályázat elnyerése esetén alkalmazott díjazást.

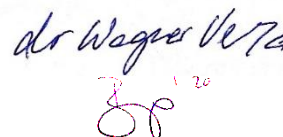
Budapest, 2020. április 14.

Bán Miklós
Professzionális
Fordításszolgáltatók
Egyesülete

dr. Lakatos-Báldy
Zsuzsanna
Magyar Fordítók és
Tolmácsok
Egyesülete

dr. Wagner Veronika
dr. Beták Patrícia
Szabadúszó Fordítók,
Tolmácsok Egyesülete

Az eredeti megállapodás aláírásának kelte: Budapest, 2013. szeptember 20.

Az utolsó, hatályos változat aláírásának kelte: Budapest, 2016. április 18.